

EVROPSKA LISTINA O ŠPORTU

Evropska listina o športu je bila sprejeta na 7. Konferenci evropskih ministrov odgovornih za šport v sklopu Sveta Evrope na Rodosu 15. maja 1992. Listina je nadaljevanje Evropske listine športa za vse, ki jo je Svet Evrope sprejel že leta 1975. Dokument ima pri delu Sveta Evrope na področju športa izjemno težo, saj je bil sprejet z namenom, da države članice Sveta Evrope na temelju določil Evropske listine o športu v svojih državah vzpostavijo enotne temelje za razvoj športa v celoti. Listina se v določilih dotika praktično vseh področij pomembnih za skladen razvoj športa kot so organiziranost športa, pravica do športnega udejstvovanja, financiranje športa, športni objekti, varstvo okolja, razvoj vrhunškega športa, prostovoljno delo v športu, mednarodno sodelovanje v športu itd. Del Evropske listine o športu je posvečen fair playu v športu in sicer v obliki Kodeksa etike v športu, ki je sestavni del listine. Kodeks etike v športu je nekakšen odgovor na sodobne pojave pretirane komercializacije v športu, na pojave obsedenosti po doseganju vrhunskih rezultatov za vsako ceno ter na pojave kvarnih vplivov denarja na ohranjanje temeljnih pozitivnih vrednot športa. Evropsko listino o športu je sprejela tudi Vlada Republike Slovenije 4. februarja 1994 s priporočilom, da se pri uvajanju zakonodaje in drugih predpisov s področja športa upoštevajo smernice in določila, zajeta v listini. Svet Evrope razmišlja o tem, da bi Evropsko listino o športu preoblikoval v konvencijo in s tem še povečal njen pomen pri ustvarjanju enotnih temeljev za razvoj športa na stari celini.

EVROPSKA LISTINA O ŠPORTU

Svet Evrope

1. člen

Namen listine

Z namenom, da se pospeši razvoj športa kot pomembnega dejavnika v človekovem razvoju, bodo vlade sprejele ukrepe, ki so potrebni za uresničevanje določil te listine in so v skladu z načeli, ki jih opredeljuje Kodeks o etiki v športu, da bi s tem:

- omogočile vsakemu posamezniku, da sodeluje v športu in zlasti zagotovile:
  - vsem mladim možnost, da imajo pouk telesne vzgoje in si s tem pridobivajo osnovne športne spretnosti,
  - da ima vsak možnost udejstvovanja v športu in rekreaciji v varnem in zdravem okolju,
  - in zagotovile v sodelovanju z ustreznimi športnimi organizacijami
  - da ima vsakdo, ki ga to zanima in je za to sposoben, možnost izboljšati kvaliteto nastopa v športu in doseči raven osebnega rekorda in/ali javno priznani raven vrhunskosti,
- ščitile in razvijale moralne in etične vrednote športa, človekovo dostojanstvo in varnost tistih, ki so povezani s športom, zaščitile šport, športnike in športnice pred izkoriščanjem zaradi političnih, komercialnih in finančnih koristi in pred razvadami, ki so žaljive in ponižujoče, vključno z zlorabo droge.

2. člen

Definicija in področje listine

1. Za potrebe te listine:

- pomeni "šport" vse oblike telesne aktivnosti, ki so s priložnostnim ali organiziranim ukvarjanjem usmerjene k izražanju ali izboljševanju telesne vzdržljivosti, k duševnemu blagostanju in k oblikovanju družbenih odnosov ter pridobivanju rezultatov na tekmovanjih na vseh ravneh.
- Ta listina dopolnjuje etična načela in politične usmeritve, ki so opredeljene v:

- Evropski konvenciji proti nasilju in neprimernem vedenju gledalcev na športnih prireditvah, zlasti na nogometnih tekmah in
- Evropski konvenciji proti dopingu v športu.

3. člen

Športno gibanje

1. Oblasti imajo predvsem dopolnilno vlogo v odnosu do športnega gibanja, zato je tesno sodelovanje z nevladnimi športnimi organizacijami bistvenega pomena, da bi se s tem zagotovilo izpolnjevanje ciljev te listine. Kjer je potrebno, se lahko ustanovijo ustrezna telesa za razvoj in koordinacijo športa.
2. Potrebno je pospeševati razvoj prostovoljnega etosa v športnem gibanju, zlasti s podpiranjem dela prostovoljnih športnih organizacij.
3. Prostovoljne športne organizacije imajo pravico vzpostavljati neodvisne, samostojne oblike odločanja v okviru veljavnih zakonov in predpisov. Tako vladne, kot nevladne športne organizacije medsebojno priznavajo in spoštujejo odločitve druge strani.
4. Izpolnjevanje posameznih določil te listine je lahko zaupano vladnim in/ali nevladnim športnim organizacijam.
5. Športne organizacije bodo spodbujale nastajanje sporazumov v obojestransko korist med seboj ali s potencialnimi partnerji, kot so komercialni sektor, množični mediji, itd., pri čemer se bodo izogibale izkoriščanja športa ali športnikov in športnic.

4. člen

Športni objekti in aktivnosti

1. Glede dostopa do športnih objektov ali do športnih aktivnosti ni dovoljena nikakršna diskriminacija na osnovi spola, rase, barve kože, jezika, vere, političnega ali drugega prepričanja, nacionalnega ali socialnega izvora, v povezavi z nacionalno manjšino, lastnino, rojstvom ali drugim statusom.
2. Potrebno je sprejeti takšne ukrepe, ki bodo vsem zagotavljali enake možnosti glede udejstvovanja v športu in, kjer je potrebno, sprejeti dodatne ukrepe, katerih cilj je omogočati tako mladim, nadarjenim ljudem kot tudi prizadetim in invalidnim osebam oziroma skupinam, da bodo lahko učinkovito uresničevali te pravice.
3. Glede na to, da je športna aktivnost delno odvisna od obsega, raznolikosti in dostopnosti objektov, mora biti njihovo splošno načrtovanje stvar javnih oblasti. Pri zagotavljanju obsega dosegljivih naprav in objektov se morajo upoštevati javni, privatni, komercialni in drugi objekti, ki so na razpolago. Odgovorni morajo upoštevati nacionalne, regionalne in lokalne potrebe in skupno načrtovati ukrepe za zagotavljanje dobrega upravljanja z objekti ter njihovo varno in polno uporabo.
4. Lastniki športnih naprav morajo sprejeti ustrezne ukrepe, da omogočijo dostop do teh naprav tudi prizadetim osebam, vključno s telesno in duševno prizadetimi.

5. člen

Vzpostavljanje temeljev

Potrebno je sprejeti ustrezne ukrepe za razvoj telesnih zmogljivosti in za pridobivanje osnovnih spretnosti posameznika v športu in primerno vzpodbujanje mladih ljudi k športnemu udejstvovanju zlasti:

- z zagotavljanjem, da bodo programi in objekti za šport, rekreacijo in telesno vzgojo na razpolago vsem učencem in bo za to predviden ustrezen čas,
- z zagotavljanjem strokovnega usposabljanja učiteljev s tega področja na vseh šolah,
- z zagotavljanjem možnosti za nadaljnje ukvarjanje s športom po obveznem izobraževanju,
- s spodbujanjem razvijanja ustreznih povezav med šolami in drugimi izobraževalnimi ustanovami, šolskimi športnimi klubi in lokalnimi športnimi klubi,
- s pospeševanjem in omogočanjem uporabe športnih objektov v korist šolam in lokalnim skupnostim,
- z razvojem in spodbujanjem zavesti staršev, učiteljev, trenerjev in športnih vaditeljev, da vzpodbujajo mladino k redni telesni aktivnosti,
- z zagotavljanjem vzgoje mladih v duhu etike v športu od osnovne šole naprej.

6. člen

Razvijanje sodelovanja v športu

1. Športno aktivnost, bodisi zaradi sprostitve in rekreacije ali zaradi izboljšanja zdravja ali videza, ali pa zaradi izboljšanja rezultata, je treba vzpodbujati v korist vsega prebivalstva z zagotovitvijo primernih objektov, naprav in programov vseh oblik in pomočjo usposobljenih inštruktorjev, vaditeljev ali "animatorjev".
2. Spodbujanje k ukvarjanju s športom na delovnih mestih mora biti sestavni del smotrne športne politike.

7. člen

Izboljšanje športnih dosežkov

Podpora in spodbujanje tekmovalnega športa bosta potekali na ustrezen in specifičen način v sodelovanju s pristojnimi športnimi organizacijami. Podpore bodo deležna takšna področja, kot so odkrivanje talentov, svetovanje, zagotavljanje primernih naprav in objektov, razvoj nege in nadzora s strani športne medicine in športne znanosti, spodbujanje znanstvenega treniranja in trenerskega izobraževanja in drugih vodstvenih funkcij ter pomoč klubom pri zagotavljanju ustreznih tekmovalnih opreme.

8. člen

Podpora vrhunskemu in profesionalnemu športu

1. Športniki in športnice z izrednimi športnimi sposobnostmi bodo v sodelovanju z ustreznimi športnimi organizacijami deležni primerne neposredne ali posredne pomoči, da bi lahko polno razvili svoje športne in človeške sposobnosti, ob hkratnem polnem spoštovanju njihove osebnosti ter telesne in moralne integritete. Takšna pomoč bo zajemala odkrivanje talentov, prilagojen način izobraževanja v času intenzivnega treniranja v institucijah za trening in mirno reintegracijo v družbo s pripravo osnovnih možnosti za zasebno kariero med in po obdobju doseganja vrhunskih rezultatov.
2. Organiziranje in upravljanje profesionalno organiziranega športa bo potekalo preko ustreznih pristojnih teles. Izvajalci, ki se poklicno ukvarjajo s športom, morajo imeti ustrezen socialni status in zavarovanje ter etično zaščito pred vsemi oblikami izkoriščanja.

9. člen

Človeški viri

1. Potrebno je vzpodbujati razvoj posebnih tečajev za usposabljanje v ustreznih organizacijah, ki omogočajo pridobivanje diplom in kvalifikacij, za vsa področja športnega delovanja. Takšni tečaji morajo biti prilagojeni potrebam udeležencev v različnih oblikah in

na vseh ravneh športa in rekreacije ter morajo biti načrtovani tako za prostovoljne kot za profesionalne športne delavce (vaditelje, trenerje, upravjalce, uradnike, zdravnike, arhitekta, inženirje itd.)

2. Vodstveni in nadzorni delavci v športnih dejavnostih morajo imeti ustrezne kvalifikacije, pri čemer morajo posebno pozornost posvečati zaščiti, varnosti in zdravju ljudi, ki so jim zaupani.

10. člen

Šport in varstvo okolja

Ob zagotavljanju in izboljševanju telesnega, socialnega in duševnega blagostanja ljudi od generacije do generacije je nujno, da se športne aktivnosti vključno s tistimi, ki se odvijajo v urbanih območjih, na prostem in na vodnih površinah, zavedajo in prilagajajo omejenim zemeljskim virom in da se izvajajo v skladu z načeli razvoja varstva in uravnoveženega ravnanja z okoljem. V to se vključuje:

- upoštevanje naravnih vrednot v okolju pri prostorskem planiranju in graditvi športnih objektov,
- podpiranje in vzpodbujanje športnih organizacij v njihovih prizadevanjih pri ohranjanju narave in varstva okolja,
- dvigovanje nivoja znanja in zavesti ljudi o odnosu med športom in varstvom okolja in njihovega splošnega poznavanja narave.

11. člen

Informiranje in raziskovanje

Razvijati je potrebno ustrezne strukture in metode za zbiranje in distribucijo primernih informacij o športu na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni. Razvijati je potrebno znanstveno raziskovalno delo na vseh področjih športa. Treba je pripraviti ukrepe za širitev in izmenjavo informacij in rezultatov raziskav na najprimernejši način, tako na lokalni kot regionalni, nacionalni in mednarodni ravni.

12. člen

Finance

Za izpolnjevanje ciljev in namenov te listine mora biti zagotovljena ustrezna podpora iz javnih finančnih sredstev na lokalni, regionalni in nacionalni ravni. Vzpodbujati je treba k razvoju mešane državne in private podpore pri razvoju športa, vključno z viri, ki jih ustvarja sam športni sektor za njegov lastni nadaljni razvoj.

13. člen

Domače in mednarodno sodelovanje

1. V primeru, da še ne obstajajo ustrezne strukture za koordinacijo razvoja športa na osrednji, regionalni in lokalni ravni, jih je treba zaradi uresničitve ciljev te listine razvijati tako med različnimi državnimi upravnimi organi in agencijami, ki se ukvarjajo z vprašanji športa, kot med javnim in prostovoljnim sektorjem. Taka koordinacija mora upoštevati tudi druga področja političnega odločanja in planiranja kot so vzgoja in izobraževanje, zdravstvo, sociala, mestno planiranje in planiranje podeželja, okolje, umetnost in druge dejavnosti v prostem času in zagotavljati, da bo šport sestavni del družbenega in kulturnega razvoja.

2. Zaradi uresničitve ciljev te listine je tudi nujno potrebno sodelovanje na evropski in mednarodni ravni.